

Workshop 1 i lärprojektet Regionalt kompetensbehov

Om regeringens uppdrag när regionerna fick ansvar för regional kompetensförsörjning handlade om att tillhandahålla analyser och prognoser så är lärprojektets fokus att använda dem och göra dem användbara. Första workshopen i Regionalt kompetensbehov var en introduktion och start i lärprocessen.

- Jag ser prognoser och analyser som en karta och mig själv som en orienterare som studerar kartan tillsammans med andra så att vi kan prata om var vi är och vart vi önskar komma, sa Thomas Lundberg, Region Gävleborg, som är lärprojektets innehållsledare.

Gnisslet mellan yrkeskategorier

- Jag kommer just från ett nätverksmöte och vi skulle vilja veta hur det går för skolan, så att vi sedan kan driva vidare en process...
- Vadå hur det går? Vad menar ni och hur vill ni mäta det?
- Jag vet inte, du har väl säkert nåt mått för bra.
- Nja man kan inte tänka så utan man måste bestämma sig för vad frågan är.

Mötet och gnisslet mellan strateger och analytiker illustrerades med en film. Det var Camilla Neudorfer och Styrbjörn Holmberg från Region Sörmland som bjöd på sig själva och drog de olika synsätten till sin spets för att bädda för ett resonemang om bättre samverkan för bättre resultat.

- Statistik tittar bakåt medan verksamheten kan känna behov av att mäta resultat här och nu. Diskussionen om vad man vill veta och hur man kan använda vetenskapen är viktig.
- Strateger och analytiker behöver hitta samma våglängd. Vi är ju utredare av något slag allihop, vi delar uppdrag och mål men har olika verktyg, sa Camilla Neudorfer.

Regionala prognoser idag

Vilka prognoser och analyser finns det att tillgå? Och vilka svårigheter och möjligheter finns det när arbetskraftsbehov ska analyseras? Jan Persson från Tillväxtverket pekade på att det behövs olika verktyg för analys av nuläget och för att dimensionera på sikt, och redogjorde för några av de källor som finns: Arbetsförmedlingens statistik och prognoser, SCBs arbetskraftsbarometer samt Trender & analyser, Tillväxtverkets företagsundersökning samt de regionala matchningsindikatorerna.

- Det finns relativt god tillgång till både nationell och regional statistik just nu men det behövs bättre samordning mellan nationella myndigheter, och tillgången på statistik och prognoser regionalt behöver säkras på lång sikt, sa Jan Persson.

Arbetsförmedlingens förändring skapar osäkerhet eftersom deras yrkesprognos är ett viktigt underlag för regionerna. Kerstin Eriksson från Arbetsförmedlingen gav dock lugnande besked. Prognoserna ska även i framtiden vara bra och kommer till och med att kunna brytas ned på kommunnivå. Utvecklingsarbetet med en datadriven modell för yrkesprognoser påbörjades redan innan AF fick ändrade villkor i januariöverenskommelsen, och det projektet fortsätter.

- Datadrivet prognosarbete ger fler möjligheter och blir mer enhetligt. All data blir också öppen vilket gör att användarna kan göra olika regionala skärningar. Vi har

löpande dialog med regionala experter och kommer att berätta mer om hur det här kan utveckla prognosarbetet vid nästa workshop den 26 augusti, sa Kerstin Eriksson.

Ett signalsystem för kompetensbehov

Semaforen är en satsning i Region Gävleborg för att minska missmatchen mellan utbud och efterfrågan på arbetsmarknaden och är ett exempel på hur en region kan använda AF:s regionala yrkesprognoser. Thomas Lundberg berättade att Semaforen är ett signalsystem för att synliggöra vad arbetsgivarna behöver. I samverkansprocesser i FA-regioner (funktionella arbetsmarknadsregioner) prioriterar man bland bristerna i olika yrkesgrupper för gemensam satsning på de som bedöms som strategiska.¹

- Vår metod fungerar, bristindex har man lärt sig att förstå och ha dialog kring. Störst brist är inte alltid detsamma som högst prioritet.
- Semaforen ger ett nuläge och regionalt har man tillit till den som källa. Dessutom är den kommunicerbar så att innehållet når ut till de som äger frågan. Nackdelen är väl att dimensionering av bristerna saknas, sa Thomas Lundberg.

Små yrken som kan ha hög prioritet, som till exempel audionom, osynliggörs eftersom de ingår i samma grupp som logoped. Thomas Lundberg menar att den dialogen är viktig i de workshoparna inom FA-regionerna så att de ser sådana behov och kan ta in dem i utvecklingsprocessen.

- Vi ser fram mot att det blir andra förutsättningar och möjligheter till dimensionering när SCB övergår till datadrivet arbetssätt.

Trender & prognoser

Trender & Prognoser från SCB var en viktig källa när Region Örebro tog fram sin utbildnings- och arbetsmarknadsprognos 2016. Den blev sedan underlag för kompetensutveckling, för regionens första kompetensförsörjningsplan och för andra samarbeten och projekt. Men det har inte varit helt lätt att nå ut med informationen till rätt aktörer på rätt nivå.

- Vi har fått bjuda in oss själva för att presentera rapporten och nådde många på det sättet även om den spontana efterfrågan inte var så stor. Men mycket har hänt sedan dess och det skulle behövas fasta resurser för att arbeta vidare med detta. Vi kämpar med att hitta arbetsmetoderna för bättre matchning i systemet och för samverkan mellan analytiker och utvecklingsledare, sa Maria Hallberg Svensson från Region Örebro.

Trender & Prognoser från SCB visar tillgång och efterfrågan på utbildad arbetskraft på längre sikt, cirka 20 år, med nuvarande utveckling i befolkning, utbildning och arbetsliv. De regionala långsiktiga prognoserna i materialet ger en bild av risker för regionala obalanser, behov av gymnasieprogram, pensionsavgångar i olika yrkesgrupper osv. Nästa Trender & Prognoser publiceras i januari 2021. Katja Olofsson från SCB berättade mer om vilka data som ingår i beräkningarna för både tillgång och efterfrågan. De regionala prognoserna medfinansieras nu av Tillväxtverket men behöver säkras på sikt.

Regionala matchningsindikatorer

¹ <https://www.regiongavleborg.se/semaforen>

Tillgång och efterfrågan är fokus i de regionala matchningsindikatorerna som ursprungligen utvecklades i Reglab och nu tillhandahålls och uppdateras av SCB. De består av ett 20-tal tabeller med 70-100 utbildningsgrupper i varje, nedbrytbart på län och FA-region från 2006 och framåt. I juni publiceras 2018 års siffror.

- De regionala matchningsindikatorerna kan användas för att ge en fylligare bild av kompetensförsörjningen för en yrkesgrupp i en region. Du kan titta på det totala antalet i yrkesgruppen, antal som arbetar, antal i matchande yrke, antal jobbytare, antal nya i arbetskraften, antal pendlare, inflyttade/utflyttade, ålder mm, sa Katja Olofsson, SCB.

Region Dalarna har använt de regionala matchningsindikatorerna bland annat i kommundialoger med både tjänstepersoner och politiker. Analyserna tydliggjorde till exempel att lösningen på brist inom ett yrke inte bara är fler utbildningsplatser utan även att arbetsgivare kan behöva utvecklas för att lyckas behålla sina anställda. Linnea Agné från Region Dalarna berättade om en analys av jobbinflödet i byggindustrin som visade att två tredjedelar var jobbytare och bara en tredjedel var nya förvärvsarbetare.

- Många byter arbetsplats inom branschen, det kompletterar bilden och tydliggör vikten av att vara bra arbetsgivare.
- En annan allmän uppfattning som vi kunde bredda handlar om ”lärarflykten”. Vi kunde visa att andelen personer med lärarutbildning som jobbar i ett ickematchande yrke inte är större än inom andra utbildningsgrupper, cirka 10 procent. Vi studerade även utbildningsflöde och in-/utflyttning för lärargruppen.

Arbetet i Region Dalarna har lett till stärkt samverkan mellan strateger och analytiker samt fördjupad analys och samarbete med Högskolan i Dalarna.

- Vi har utvecklat samverkan mellan strateger och analytiker genom att fördjupa samtalen om vad vi vill undersöka, sedan jobbar var och en vidare med sina verktyg för att kunna mötas igen och bearbeta resultaten för att komma fram till gemensamt resultat, sa Linnéa Agné.

Kommunikatörerna behöver delta

I de efterföljande gruppsamtalen innan lunch lyftes bland annat kommunikatörernas roll. Dels för att med kommunikation som verktyg skapa bästa förutsättningar för samverkan men också för att tidigt i processen se till att göra de regionala analyserna och prognoserna begripliga och användarvänliga i sitt sammanhang. Det behövs både bättre och tydligare beställningar och bättre förståelse för komplexa behov och förutsättningar. Deltagarna i lärprojektet uppmuntras att rekrytera sina kommunikatörer till kommande workshops.

Deltagare i grupperna uttryckte också att de i lärprojektet förväntar sig öka sin kunskap om hur olika underlag kan tolkas och uppnå ett samförstånd kring vad som egentligen ingår i regionernas uppdrag att tillhandahålla analyser och prognoser och föra dialog med övriga aktörer.

En samlad bild av hur samarbete sker och borde ske i regionerna efterfrågades också. Det finns en stor vilja att dela insikter och erfarenheter med varandra för att lägga pusslet som gör analyser och prognoser användbara och nyttiga.